

Työeläkelaitoksille

VALTION JA KIRKON ELÄKEIKÄÄ YM. KOSKEVAT LAIT VAHVISTETTU

Tasavallan presidentti vahvisti 30.12.1992 kaksi lakia valtion eläkelain muuttamisesta (1599/92 ja 1600/92) sekä lain evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 2 ja 3 §:n muuttamisesta (1601/92).

VEL 1599/92

Hallituksen esitys ensiksi mainituksi laiksi on yleiskirjeen A 26/92 liitteenä. Vuoden 1992 jälkeen alkavissa palvelussuhteissa eläkeikä on muutoksen mukaan 65 vuotta, tavoitetaso 60 prosenttia ja karttumisprosentti 1,5.

Lain voimaantulosäännös poikkeaa hallituksen esityksestä. Lakia ei sovelleta edunsaajaan, jonka palvelus on ollut voimassa ennen 1.1.1993 ja jatkuu yhdenjaksoisesti. Ennen 1.1.1999 alkanut palvelus katsotaan yhdenjaksoiseksi, jos aikaisemman palveluksen päättymisestä on kulunut enintään kuukausi.

VEL 1600/92

Toinen valtion eläkelain muuttamisesta annettu laki koskee vuoden 1992 jälkeen upseerien ja opistoupseerien virkoihin tulevia. Heillä on muutoksen mukaan mahdollisuus siirtyä valtion eläkelain mukaiselle vanhuuseläkkeelle, jos heille on kertynyt eläkkeeseen oikeuttavaa palvelusaikaa upseerin tai opistoupseerin viroissa vähintään 30 vuotta, ei kuitenkaan ennen 55 vuoden iän täyttämistä. Eläkkeen tavoitetaso on 60 prosenttia ja se karttuu 30 vuodesa. Järjestelmään sisältyy mahdollisuus erota palveluksesta jo 48 vuoden iässä.

Laki poikkeaa hallituksen esityksestä HE 343/1992 vp. Vanhuuseläkkeellä olevan upseerin tai opistoupseerin työansioita ei oteta huomioon eläkettä vähentävinä, kuten hallitus ehdotti. Voimaantulosäännöksessä oleva yhdenjaksoisuusedellytys poikkeaa hallituksen esityksestä ja on samanlainen kuin edellä mainitussa toisessa valtion eläkelain muutoksessa.

Lakia ei sovelleta edunsaajaan, jonka palvelus on ollut voimassa ennen 1.1.1993 ja jatkuu yhdenjaksoisesti. Ennen 1.1.1999 alkanut palvelus katsotaan yhdenjaksoiseksi, jos aikaisemman palveluksen päättymisestä on kulunut enintään kuukausi.

LA/Rolf Storsjö

1.2.1993

KIEL

Evankelis-luterilaisen kirkon eläkelakia muutettiin siten, että eläkeikä lain piiriin kuuluvissa vuoden 1992 jälkeen alkaneissa virka- ja työsuhteissa on 65 vuotta. Henkilön katsotaan voivan olla samanaikaisesti vain yhdessä palvelussuhteessa samaan työnantajaan.

Yhdenjaksoisuusedellytys voimaantulosäännöksessä poikkeaa hallituksen esityksestä HE 316/1992 vp ja on samanlainen kuin edellä mainituissa valtion eläkelain muutoksissa.

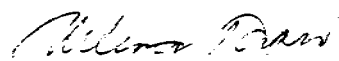
Voimaantulo

Lait tulivat voimaan 1.1.1993.

ELÄKETURVAKESKUS

Tapio Karsikas

Helena Tapio

LIITTEET

Laki valtion eläkelain muuttamisesta (1599/92)
Laki valtion eläkelain muuttamisesta (1600/92)
HE 343/1992 vp
Laki evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 2 ja 3 §:n muuttamisesta (1601/92)
HE 316/1992 vp

N:o 1599

L a k i**valtion eläkelain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1992

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain (280/66) 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 2 ja 3 momentti, 6 §:n 1 momentin 4 kohdan johdantokappale, 8 §:n 3 momentti, 10 §:n 1 momentti ja 2 momentin johdantokappale sekä 20 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 4 §:n 2 momentti, 8 §:n 3 momentti ja 20 §:n 1 momentti 3 päivänä helmikuuta 1989 annetussa laissa (103/89), 5 §:n 2 ja 3 momentti 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa (618/91), 6 §:n 1 momentin 4 kohdan johdantokappale 23 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (1026/82) sekä 10 §:n 1 momentti 9 päivänä toukokuuta 1986 annetussa laissa (333/86) ja 2 momentin johdantokappale 19 päivänä joulukuuta 1986 annetussa laissa (964/86), sekä

lisätään 8 §:ään siitä mainitulla 3 päivänä helmikuuta 1989 annetulla lailla kumotun 6 momentin tilalle uusi 6 momentti seuraavasti:

4 §

Eläkeikä on kuitenkin 65 vuotta, jos valtion palvelus on päättynyt ennen 63 vuoden eläkeikää. Jos edunsaajalla on 31 päivän joulukuuta 1992 jälkeen alkanut palvelus, eläkeikä on 65 vuotta.

5 §

Jos edunsaaja on ennen työkyvyttömyyden tai työttömyyden alkamista asunut vähintään viisi vuotta Suomessa ja jos työkyvyttömyys tai työttömyys on alkanut ennen kuin palveluksen tai tämän lain mukaisen osa-aikaeläkkeen päättymisestä on kulunut 360 päivää, luetaan elä-

keajaksi myös työkyvyttömyyden tai työttömyyden alkamisen ja 63 vuoden eläkeiän tai tätä alemman eroamisiän saavuttamisen välinen aika. Jos edunsaajalla on 31 päivän joulukuuta 1992 jälkeen alkanut palvelus, luetaan tällöin kuitenkin eläkeajaksi työkyvyttömyyden tai työttömyyden alkamisen ja 65 vuoden eläkeiän tai tätä alemman eroamisiän välinen aika. Edellä tarkoitettuja 360 päivää laskettaessa jätetään huomioon ottamatta päivät, joilta edunsaaja on saanut työttömyysturvalain (602/84) mukaista päivärahaa, kuitenkin enintään siihen määrään saakka, joka vastaa työttömyysturvalain 26 §:ssä säädettyä niiden päivien enimmäismäärää, joilta voidaan maksaa ansioon suhteutettua päivärahaa. Jos edunsaaja

on saanut ansioon suhteutettua päivärahaa työttömyysturvalain 26 §:n 3 momentin perusteella, edellä olevasta poiketen tämän palvelusuhteen perusteella myönnettävää työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä määrättäessä luetaan eläkkeeseen oikeuttavaksi myös työkyvyttömyyden tai työttömyyden alkamisen ja eläkeiän tai tätä alemman eroamisiän saavuttamisen välinen aika. Edunsaajan ilmoituksen johdosta jätetään huomioon ottamatta myös sellaiset päivät, joilta edunsaaja on saanut työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainittujen lakien, eläkeohjesäännön ja eläkesääntöjen tai kuntoutusrahain (611/91) mukaista kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta tapaturmavakuutuksen, liikennevakuutuksen tai sotilasvammalain (404/48) kuntoutusta koskevien säännösten perusteella. Niin ikään edunsaajan ilmoituksen johdosta jätetään huomioon ottamatta sellaiset päivät, joilta edunsaaja on kolmen viimeisen vuoden aikana välittömästi ennen tässä laissa tarkoitettua työkyvyttömyyden tai työttömyyden alkamista saanut sairausvakuutuslain (364/63) mukaista päivärahaa, samoin kuin sellaiset päivät, joilta päivärahaa olisi suoritettu, jollei edunsaaja olisi saanut sanotun lain 27 §:n 1 momentissa tarkoitettua sairaudesta, viasta tai vammasta johtuvan työkyvyttömyyden vuoksi maksettavaa vastaavaa korvausta jonkin muun lain mukaan. Jos palvelus ei ole jatkunut yhdenjaksoisesti vähintään kuutta kuukautta, luetaan sen perusteella eläkeajaksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika vain sikäli kuin edunsaajalla ei ole ennen tätä palvelusta alkaneen virka- tai työsuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella oikeutta sellaiseen työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkkeeseen, jota varten sanottu aika tai sitä vastaava ansio jo otetaan huomioon.

Naispuolisen edunsaajan työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä luetaan eläkeajaksi työkyvyttömyyden alkamisen ja 63 vuoden eläkeiän tai tätä alemman eroamisiän saavuttamisen välinen aika, jos hänellä on 2 momentissa mainittujen 360 päivän täyttymisen ja työkyvyttömyyden alkamisen välisen ajan, joka saa olla enintään 9 vuotta, ollut valtion perheläkelain 2 §:ssä tarkoitettu kolme vuotta nuorempi lapsi, ei kuitenkaan, jos eläkeikään jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio on ilman sanottua lapsenhoitoajan huomioon ottamista luettava eläkeajaksi muun työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella. Jos edunsaajalla on 31 päivän joulukuuta 1992 jälkeen

alkanut palvelus, luetaan tällöin kuitenkin eläkeajaksi työkyvyttömyyden tai työttömyyden alkamisen ja 65 vuoden eläkeiän tai tätä alemman eroamisiän saavuttamisen välinen aika. Jollei tällaisen naispuolisen edunsaajan palvelus ole jatkunut kuutta kuukautta, on eläkeajan määräytymisestä voimassa, mitä 2 momentissa säädetään.

6 §

Eläkeajaksi ei kuitenkaan lueta:

4) aikaa palveluksessa, josta saatu ansio on luettava edunsaajan hyväksi eläkettä varten lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) nojalla, paitsi jos edunsaajalla ei ole 31 päivän joulukuuta 1992 jälkeen alkanutta palvelusta ja jos:

8 §

Tämän lain nojalla osa-aikaeläkettä saavan edunsaajan vanhuuseläkkeen saamisen edellytyksenä 63 vuoden eläkeiässä on, että 9 d §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu osa-aikatyö on päättynyt ja että hän ennen osa-aikaeläkkeen lakkaamista ja osa-aikatyön päättymistä on saavuttanut 63 vuoden eläkeiän. Sellaisella tämän lain nojalla osa-aikaeläkettä saavalla edunsaajalla, jolla on 31 päivän joulukuuta 1992 jälkeen alkanut palvelus, on oikeus vanhuuseläkkeeseen kuitenkin vasta 65 vuoden eläkeiässä.

Mitä edellä 5 momentissa säädetään, ei koske edunsaajaa, jolla on 31 päivän joulukuuta 1992 jälkeen alkanut palvelus.

10 §

Eläke lasketaan kustakin palveluksesta erikseen. Eläkkeen määrä on kunkin palveluksen osalta eläkeajaksi luettavalta täydeltä kuukaudesta 1/12 prosenttia ajalta ennen 1 päivää heinäkuuta 1962 ja siitä lukien 1/6 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta palkasta. Sellaisen palveluksen osalta, joka on alkanut 31 päivän joulukuuta 1992 jälkeen, eläkkeen määrä on kuitenkin eläkeajaksi luettavalta täydeltä kuukaudesta 1/8 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta palkasta.

Jollei edunsaajalla ole 31 päivän joulukuuta 1992 jälkeen alkanutta palvelusta, eläkkeen

määrä on kuitenkin kunkin palveluksen osalta eläkeajaksi luetulta täydeltä kuukaudelta 11/60 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta palkasta,

lus, eläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi hänen saavuttaessaan 65 vuoden eläkeiän.

20 §

Täysi työkyvyttömyyseläke tai työttömyyseläke, joka on myönnetty 5 §:n 2 momenttia soveltaen, muuttuu vanhuuseläkkeeksi palveluksen päätyttyä ja eläkkeen saajan saavuttaessa 63 vuoden eläkeiän, virkasuhteessa olevan eläkkeen saajan osalta kuitenkin viimeistään hänen saavuttaessaan eroamisikänsä. Muussa tapauksessa työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi eläkkeen saajan saavuttaessa 65 vuoden iän. Samoin sellaisen eläkkeen saajan, jolla on 31 päivän joulukuuta 1992 jälkeen alkanut palve-

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1993.

Lakia sovelletaan edunsaajaan, jolla on 31 päivän joulukuuta 1992 jälkeen alkanut valtion eläkelain piiriin kuuluva palvelus. Lakia ei sovelleta edunsaajaan, jonka palvelus on ollut voimassa ennen lain voimaantuloa ja joka jatkuu yhdenjaksoisesti.

Palveluksen katsotaan jatkuvan yhdenjaksoisesti, jos palvelusta edeltävän palveluksen päätymisestä on kulunut enintään yksi kuukausi.

Lain voimaantulosäännöksen 3 momenttia ei sovelleta palvelukseen, joka alkaa joulukuun 31 päivän 1998 jälkeen.

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1992

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Iiro Viinanen*

N:o 1600

Laki valtion eläkelain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1992

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain (280/66) 5 §:n 6 momentti, 8 §:n 4 momentin 1 kohta ja 10 §:n 3 momentin johdantokappale,
sellaisina kuin ne ovat, 5 §:n 6 momentti 23 päivänä helmikuuta 1979 annetussa laissa (215/79) sekä 8 §:n 4 momentin 1 kohta ja 10 §:n 3 momentin johdantokappale 3 päivänä helmikuuta 1989 annetussa laissa (103/89), seuraavasti:

5 §

Ilmavoimien upseerin tai opistoupseerin viran haltijalla, joka vähintään 5 vuotta on palvellut virassa, johon pääsyä varten vaaditaan lentäjätutkinto, on oikeus siirtyessään eläkkeelle tällaisesta virasta lukea eläkeajaksi siinä palvelemaisensa aika puolitoistakertaisena.

8 §

Eläkeiän saavuttaminen ei kuitenkaan ole edellytyksenä vanhuuseläkkeen saamiseksi:

1) jos sellaisessa upseerin tai opistoupseerin virassa, johon ehdottomana kelpoisuusvaatimuksena on upseerin tai opistoupseerin virkatutkinto, palveleva virkamies on palveluksen päättyessä täyttänyt 48 vuotta ja ennen eläkkeen alkamista 55 vuotta tai lentäjätutkintoa edellyttävässä virassa palveleva virkamies on palveluksen päättyessä ja ennen eläkkeen alkamista täyttänyt 45 vuotta ja edellä tarkoitettulla virkamiehellä on sotilasarvo sekä tällaisessa virassa tai, opistoupseerin viran ollessa kyseessä, yhteensä tällaisessa virassa ja värvätyn,

rajavartijan ja merivartijan tehtävissä eläkeikää vähintään 30 vuotta vähennettynä muun kuin lentäjän tutkintoa edellyttävässä virassa palvelevan virkamiehen osalta niillä täysillä kuukausilla, jotka hänellä oli jäljellä 55 vuoden ikään, kun hän erosi palveluksesta ja tästä eläkeajasta vähintään 6 kuukautta välittömästi ennen palveluksen päättymistä ja vähintään 3 vuotta palveluksen päättymistä välittömästi edeltäneiden 5 vuoden ajalta; tai

10 §

Sellaisen upseerin tai opistoupseerin viran, johon ehdottomana kelpoisuusvaatimuksena on upseerin tai opistoupseerin virkatutkinto, haltijan eläkkeen määrä on, edellyttäen, että haltijalla on sotilasarvo, jokaiselta eläkeajaksi luetulta täydeltä kuukaudelta 1/6 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta palkasta,

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993.

Lakia sovelletaan edunsaajaan, jolla on 31

3842

N:o 1600

päivän joulukuuta 1992 jälkeen alkanut valtion eläkelain piiriin kuuluva palvelus. Lakia ei sovelleta edunsaajaan, jonka palvelus on ollut voimassa ennen lain voimaantuloa ja jatkuu yhdenjaksoisesti.

Palveluksen katsotaan jatkuvan yhdenjaksoi-

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1992

sesti, jos palvelusta edeltävän palveluksen päätymisestä on kulunut enintään yksi kuukausi.

Lain voimaantulosäännöksen 3 momenttia ei sovelleta palvelukseen, joka alkaa joulukuun 31 päivän 1998 jälkeen.

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Iiro Viinanen*

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi valtion eläkelain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Valtion eläkelakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vuoden 1992 jälkeen upseerien ja opistoupseerien virkoihin tulevilla olisi mahdollisuus siirtyä valtion eläkelain mukaiselle vanhuuseläkkeelle, jos heille on kertynyt eläkkeeseen oikeuttavaa palvelusaikaa upseerin tai opistoupseerin viroissa vähintään 30 vuotta, ei

kuitenkaan ennen 55 vuoden iän täyttämistä. Eläkkeen tavoitetaso olisi 60 prosenttia ja se karttuisi 30 vuodessa. Järjestelmään sisältyisi mahdollisuus erota palveluksesta jo 48 vuoden iässä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1993 alusta.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Nykyinen tilanne

Valtion eläkelakia (280/66) sovelletaan puolustusvoimissa ja rajavartiolaitoksessa sekä sotilas- että siviilihenkilöstöön. Upseerien ja opistoupseerien sotilaseläkeoikeudesta on valtion eläkelaisissa erityissäännökset. Sotilaseläkejärjestelmän piiriin kuuluvilla on oikeus saada vanhuuseläke jo ennen eroamisikänsä, jos he ovat palvelleet mainituissa sotilasviroissa vähintään 20 vuotta, kun eroamisikä on enintään 50 vuotta tai vähintään 25 vuotta, kun eroamisikä on korkeampi kuin 50 vuotta. Tätä erityistä oikeutta jäädä eläkkeelle 20 tai 25 palvelusvuoden perusteella sanotaan sotilaseläkeoikeudeksi. Ilmavoimien lentäjällä on oikeus laskea lentäjänä palvelemaansa aika puolitoistakertaisena hyväkseen. Upseerien ja opistoupseerien keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä on nykyisin noin 48 vuotta.

Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen sotilasvirkoihin ja toimiin on säädetty laitoksia koskevilla asetuksilla eroamisiät. Puolustusvoimien komentajaa ja rajavartiolaitoksen päällikköä lukuunottamatta ovat eroamisiät enintään 60 vuotta. Upseerien ja opistoupseerien eroamisiät ovat 50, 55 tai 60 vuotta, lentäjän koulutusta edellyttävissä tehtävissä 40-

55 vuotta. Eroamisiässä on virkamiehen erottava virastaan. Hänellä on tällöin oikeus saada eläke.

Sotilaseläkettä karttuu 11/50 prosenttia jokaiselta eläkejaksilta luettavalta kuukaudelta eli 2,64 prosenttia vuodessa. Täysi 66 prosentin eläke karttuu 25 vuodessa. Koska ilmavoimien lentäjät saavat laskea eläkeajan puolitoistakertaisena hyväkseen, karttuu heidän eläkkeensä vastaavasti nopeammin.

Keskeisin peruste sotilaseläkejärjestelmän muita alemmalle eläkeiälle on puolustusjärjestelmämme rakentuminen oleellisilta osiltaan fyysiseltä iältään ja taidoiltaan sotakelpoiseen kantahenkilökuntaan ja reserviin. Maanpuolustuksen suorituskyvyn kannalta tarvitaan erityisesti 30-42 vuotiaita upseerin tai opistoupseerin ammattikoulutuksen saaneita, sijoituskelpoisia sotilasjohtajia. Mikäli sotilailta olisi sama eläkeikä kuin yleisissä järjestelmissä, ei koulutettua johtajareserviä muodostuisi sodan varalle tarpeellista määrää ilman huomattavaa henkilöstömäärän lisäystä.

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen laiksi valtion eläkelain muuttamisesta (HE 110/92 vp.). Esityksessä ehdotetaan valtion eläkelakia muutettavaksi siten, että vuoden 1992 jälkeen alkavissa palvelussuhteissa eläkeikä, eläkkeen tavoitetaso ja eläkkeen karttuma muutetaan vastaavaksi kuin yksityisellä sektorilla. Esityksessä ei ehdotettu muutoksia soti-

laseläkejärjestelmään, koska se oli vielä selvityksen alaisena. Esityksen perusteluiden mukaan esityksen toteuttaminen parantaa työeläkejärjestelmän yhtenäisyyttä, helpottaa valtion eläkkeiden rahoittamista ja on tarpeen valtion henkilöstöpolitiikan uudistumisen johdosta.

1.2. Ehdotetut muutokset

Eläkepolitiikan yleisten kehityslinjoiden tulee koskea myös sotilaseläkejärjestelmää. Vuoden 1992 valtion tulo- ja menoarvioesityksen yleisperusteluiden mukaan sotilaseläkejärjestelmää vuodesta 1993 alkaen sopeutetaan asteittain puolustusjärjestelmämme erityistarpeet huomioon ottaen yleiseen eläkejärjestelmään.

Vuoden 1992 jälkeen palvelukseen tulevilla upseereilla ja opistoupseereilla ehdotetaan olevan oikeus siirtyä vanhuuseläkkeelle, jos heille on kertynyt eläkkeeseen oikeuttavaa palvelusaikaa vähintään 30 vuotta ja he ovat täyttäneet 55 vuotta. Lentäjätutkintoa edellyttävässä virassa palvelevilla olisi oikeus siirtyä vanhuuseläkkeelle 45 vuoden iässä. Sotilaseläkettä karttuisi 2 % eläkkeen perusteena olevasta palkasta vuodessa. Täysi 60 %:n suuruisen eläke karttuisi siten 30 vuodessa ja lentäjillä 20 vuodessa. Eläkkeen voisi myös saada edunsaaja, joka eroaa 48 vuotta täytettyään, sitten kun hän täyttää 55 vuotta. Tällaisille edunsaajille on tarkoitus maksaa tietyn suuruisen eroraha tai toistuvaiskorvaus.

Koska upseerit ja opistoupseerit voivat saada vanhuuseläkkeen vielä työikäisinä, on heillä mahdollisuus eläkkeellä ollessaan olla myös ansiotyössä. Koska vanhuuseläkkeen maksamisen perusteena on se, että henkilö ei ikänsä vuoksi enää ole velvollinen elättämään itseään ansiotyöllään, ei voida pitää asianmukaisena sitä, että henkilö voi saada täyttä eläkettä ennen varsinaista eläketapahtumaa vaikka hän lisäksi on niin sanotussa kokopäivätyössä. Siksi ehdotetaan, että mahdolliset työansiot otettaisiin huomioon eläkkeen määrässä.

Hallitus ehdottaa, että vastaava muutos tehdään hallituksen eduskunnalle jo antamaan esitykseen 110/1992 vp laiksi valtion eläkelain muuttamisesta. Täten muutos koskisi tasapuolisesti kaikkia vuoden 1992 jälkeen alkavia palvelussuhteita.

2. Asian valmistelu

Puolustusministeriö asetti 1 päivänä marras-

kuuta 1991 työryhmän, jonka tehtäväksi määrättiin selvittää sotilaseläkejärjestelmää ja sen piiriin kuuluvien eläkkeellesiirtämisiään mahdollisen nostamisen vaikutuksia puolustusjärjestelmämme ja puolustusvoimien toimintaan sekä tekemään tarpeelliseksi katsomansa ehdotukset asiaan.

Sotilaseläkejärjestelmää koskevaa selvitystyötä on jatkettu puolustusministeriön työryhmän ehdotusten pohjalta valtiovarainministeriön 3 päivänä maaliskuuta 1992 asettamassa valtion eläke-toimikunnassa. Toimikunnan tehtävänä on mm. valmistella hallituksen esityksen muotoon laadittu ehdotus siitä, miten tammi-kuun 1 päivän 1993 jälkeen alkavien virka- ja työsuhteiden eläketurva järjestetään yhdenmukaiseksi yksityisen alan työeläkejärjestelmän kanssa.

Valtion eläke-toimikunnan valmistelun pohjalta hallitus antoi eduskunnalle esityksen laiksi valtion eläkelain muuttamisesta (HE 110/1992 vp.). Esityksessä ei ollut ehdotuksia sotilaseläkejärjestelmän muuttamisesta, koska se oli vielä selvityksen alaisena. Eläke-toimikunta luovutti 28 päivänä syyskuuta 1992 valtiovarainministeriölle väliraportin, jossa olivat ehdotukset sotilaseläkejärjestelmän muuttamista koskeviksi säännöksiksi. Tämä hallituksen esitys on valmisteltu kyseisen väliraportin pohjalta.

Esityksestä on pyydetty lausunnot puolustusministeriöstä, sisäasiainministeriöstä ja oikeusministeriöstä. Lausunnoissa esitystä ei vastusteta.

3. Esityksen taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset

Esityksen säästöt tulevat hyvin hitaasti, koska esitys koskee vain vuoden 1992 jälkeen alkavia palvelussuhteita. Tasapainotilanteessa noin vuonna 2020 voidaan arvioida, että säästöt nykyiseen järjestelmään verrattuna ovat noin 230 miljoonaa markkaa vuodessa.

Sotilaseläkejärjestelmän muutokseen sisältyvä mahdollisuus erota 48 vuoden iässä ja saada tällöin erorahaa tai toistuvaiskorvausta. Lisäksi on tarkoituksena, että nuoremman johtajareservin muodostamiseksi perustetaan määrääkäsia sotilasvirkoja, joiden määräajan päättyessä maksettaisiin eroraha tai toistuvaiskorvaus. Molemmat uuteen järjestelmään sisältyvät uudistukset aiheuttavat puolestaan lisäkustannuksia noin vuodesta 1997 alkaen. Lisäkustan-

nukset olisivat tasapainotilanteessa noin vuonna 2020 mahdollisesti noin 50-100 miljoonaa markkaa vuodessa. Tämä riippuu hyvin paljon edellä mainittujen järjestelyjen yksityiskohdista, jotka ovat vielä päättämättä.

Puolustusvoimat ja rajavartiolaitos tulevat täten tarvitsemaan osan syntyvästä säästöstä käyttöönsä voidakseen maksaa järjestelmämuutoksen aiheuttamat kustannukset.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Tarkoituksena on myöhemmin antaa hallituksen esitys vastaavien periaatteiden toteuttamisesta myös voimassa olevissa palvelussuhteissa.

Puolustusvoimissa ja rajavartiolaitoksessa on upseerien ja opistoupseerien lisäksi muita henkilöstöryhmiä, joista osa toimii sotilaallisissa

tehtävissä ja osa siviilitehtävissä. Näihin ryhmiin ei liity reservien muodostamistarvetta eivätkä ne kuulu sotilaseläkejärjestelmän piiriin. Sen sijaan näillä ryhmillä on asetuksella säädetty yleistä eläkeikää alempi eroamisikä, joka samalla on eläkeikä. Myös eräillä muilla hallinnonaloilla kuten poliisissa, vankeinhoitolaitoksessa, tullilaitoksessa ja opetushallinnossa on henkilöstöryhmiä, joilla on alempi eroamisikä, siis käytännössä alempi eläkeikä. Hallituksen tavoite, että kaikkien henkilöstöryhmien osalta, sotilaseläkejärjestelmän piiriin kuuluvia lukuunottamatta, siirrytään yksityisen sektorin tasoiseen eläkejärjestelmään, ei toteudu näiden ryhmien osalta nykyisistä eroamisikä- ja eläkeikäsäännöksistä johtuen. Tavoitteeseen pääseminen edellyttäisi alempien eroamisikä- tai niihin liittyvän eläkeperusteen purkamista. Kun nämä kysymykset edellyttävät vielä lisäselvitystä, hallitus antaa aiempiin eroamisikiin liittyvän eläkeratkaisun erikseen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

5 §. Pykälän 6 momenttiin ehdotetaan teknistä muutosta, joka johtuu siitä, että toimiupseerit ovat nykyisin opistoupseereja. Vastaavat muutokset on tehty myös jäljempänä oleviin pykäliin.

8 §. Pykälän 4 momentissa on säädetty oikeudesta vanhuuseläkkeeseen eläkeikää saavuttamatta. Momentin 1 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi eläkkeen saamisedellytykseksi, että edunsaajan tulisi olla palveluksen päättyessä vähintään 48-vuotias ja eläkkeen alkaessa vähintään 55-vuotias. Nykyisin eläkkeen saamiseksi edellytetään 20 tai 25 vuoden pituista lainkohdassa tarkoitettua eläkeikää. Tätä eläkeikävaatimusta ehdotetaan pidennettäväksi 30 vuoteen vähennettynä niillä täysillä kuukausilla, jotka edunsaajalla oli mahdollisesti jäljellä 55 vuoden ikään, kun hän erosi palveluksesta. Eläkeikävaatimus olisi siten lyhyimmillään 23 vuotta. Opistoupseerina palveltuun aikaan rinnastettaisiin myös toimiupseerina tai aliupseerina palvelut ajat.

Lentäjien osalta palvelusaika luettaisiin eläkeajaksi 5 §:n 6 momentin mukaisesti edelleen puolitoistakertaisena. Näin ollen vanhuuseläkkeen saamisen edellytyksenä ennen yleistä elä-

keikää oleva 30 vuoden pituinen palvelusaika-vaatimus täyttyisi 20 vuodessa. Vastaavasti 20 vuotta lentäjänä palvelut voisi saada vanhuuseläkkeen, jos hän olisi palveluksen päättyessä ja ennen eläkkeen alkamista täyttänyt 45 vuotta.

10 §. Lainkohdassa on säädetty eläkkeen karttumisesta. Upseereilla ja opistoupseereilla eläkettä karttuisi jokaiselta eläkeajaksi luetulta täydeltä kuukaudeelta 1/6 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta palkasta. Täysi 60 prosentin suuruinen eläke karttuisi siten 30 vuodessa. Rajavartiolaitoksen rajavartijan ja ilma-aluksen päälliköllä eläkkeen karttuminen olisi sama kun muilla valtion virkamiehillä, koska he eivät kuulu sotilaseläkejärjestelmään.

18 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi säännökset upseerin tai opistoupseerin viran perusteella vanhuuseläkkeellä olevan edunsaajan työansioden huomioon ottamisesta. Jos ennen 65 vuoden ikää vanhuuseläkkeelle jäänyt edunsaaja olisi työeläkelakien piiriin kuuluvassa ansiotyössä tai yrittäjätoiminnassa, hänen eläkettänsä pienennettäisiin ansiotyön tai yrittäjätoiminnan ajaksi ja enintään 65 vuoden ikään asti siltä osin kuin hänen eläkkeensä ja työansiodensa yhteismäärä ylittää valtion eläkelain mukaisen indeksitarkistetun eläkkeen perustee-

na olevan palkan. Edunsaajan työansiot voisivat siten olla eläkkeen pienemättä enintään 40 prosenttia eläkepalkasta, mikäli hänen eläkeprosenttinsa on 60.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan vuoden 1993 alusta lukien. Muutoksia sovellettaisiin edunsaajaan, jolla on 31 päivän joulukuuta 1992 jälkeen alkanut palvelus. Täten laki koskisi vain vuodenvaihteen jälkeen alkavia uusia palvelussuhteita.

Vakiintuneen tulkinnan mukaan on katsottu, että päivänkin katkos siirryttäessä valtion eläkejärjestelmän mukaisesta palveluksesta toiseen katkaisee eläkeoikeudellisesti yhtenäisen palvelussuhteen. Eräille ammattiryhmille on luonteenaista, että määräaikaiset palvelussuhteet seuraavat toisiaan. Edunsaaja on saattanut olla palveluksessa useita vuosia, mutta määräaikaisien palvelussuhteiden johdosta saattaa välillä olla muutamien päivien katkoksia. Näissä tapauksissa ei olisi kohtuullista, että edunsaajan katsottaisiin olevan uudessa palvelussuhteessa. Siksi ehdotetaan, että lakia ei kuitenkaan sovellettaisi edunsaajaan, jonka palvelus on alkanut viimeistään helmikuun 1 päivänä 1993, jos

tätä palvelusta edeltävän palveluksen päättymisestä on kulunut enintään yksi kuukausi. Täten lain voimaantulovaiheessa kuukauden mittainen katkos palvelussuhteessa ei vielä muodostaisi uutta palvelussuhdetta.

3. Säättämisjärjestys

Koska ehdotetut muutokset koskevat henkilöitä, jotka tulevat palvelukseen niiden voimaantulon jälkeen eikä muutoksilla ole sellaisia vaikutuksia eläketurvaan, jotka kohdistuisivat perustuslainsuojaan, laki ehdotetaan säädettäväksi valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n mukaisessa tavallisessa säättämisjärjestyksessä.

Säännös siitä, että ansiotulot vähentäisivät maksettavan eläkkeen määrää ei myöskään puuttune perustuslainsuojaan. Eläkelainsäädännössä on lukuisia muita säännöksiä, joilla maksettavan eläkkeen määrää rajoitetaan ja jotka on säädetty tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Hallitus katsoo, että asiasta on kuitenkin syytä pyytää perustusvaliokunnan lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

valtion eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain (280/66) 5 §:n 6 momentti, 8 §:n 4 momentin 1 kohta ja 10 §:n 3 momentin johdantokappale,

sellaisina kuin ne ovat 5 §:n 6 momentti 23 päivänä helmikuuta 1979 annetussa laissa (215/79) sekä 8 §:n 4 momentin 1 kohta ja 10 §:n 3 momentin johdantokappale 3 päivänä helmikuuta 1989 annetussa laissa (103/89) sekä

lisätään 18 §:ään, sellaisena kuin se on 19 päivänä huhtikuuta 1985 annetussa laissa (326/85), mainitussa 3 päivänä helmikuuta 1989 annetussa laissa ja 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa (618/91), uusi 9 momentti, jolloin nykyinen 9 ja 10 momentti siirtyy 10 ja 11 momentiksi seuraavasti:

5 §

Ilmavoimien upseerin tai opistoupseerin viran haltijalla, joka vähintään 5 vuotta on palvellut virassa, johon pääsyä varten vaaditaan lentäjätutkinto, on oikeus siirtyessään

eläkkeelle tällaisesta virasta lukea eläkeajaksi siinä palvelemaansa aika puolitoistakertaisena.

8 §

Eläkeiän saavuttaminen ei kuitenkaan ole edellytyksenä vanhuuseläkkeen saamiseksi:

1) jos sellaisessa upseerin tai opistoupseerin virassa, johon ehdottomana kelpoisuusvaatimuksena on upseerin tai opistoupseerin virkatutkinto, palveleva virkamies on palveluksen päättyessä täyttänyt 48 vuotta ja ennen eläkkeen alkamista 55 vuotta tai lentäjätutkintoa edellyttävässä virassa palveleva virkamies on palveluksen päättyessä ja ennen eläkkeen alkamista täyttänyt 45 vuotta ja edellä tarkoitettulla virkamiehellä on sotilasarvo sekä tällaisessa virassa tai, opistoupseerin viran ollessa kyseessä, yhteensä tällaisessa virassa ja värvätyn, rajavartijan ja merivartijan tehtävissä eläkeaikaa vähintään 30 vuotta vähennettynä muun kuin lentäjän tutkintoa edellyttävässä virassa palvelevan virkamiehen osalta niillä täysillä kuukausilla, jotka hänellä oli jäljellä 55 vuoden ikään, kun hän erosi palveluksesta ja tästä eläkeajasta vähintään 6 kuukautta välittömästi ennen palveluksen päättymistä ja vähintään 3 vuotta palveluksen päättymistä välittömästi edeltäneiden 5 vuoden ajalta; tai

10 §

Sellaisen upseerin tai opistoupseerin viran, johon ehdottomana kelpoisuusvaatimuksena on upseerin tai opistoupseerin virkatutkinto, haltijan eläkkeen määrä on, edellyttäen, että

haltijalla on sotilasarvo, jokaiselta eläkeajaksi luetulta täydeltä kuukaudesta 1/6 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta palkasta,

18 §

Jos upseerin tai opistoupseerin viran perusteella vanhuuseläkkeellä oleva edunsaaja on ennen eläkeiän saavuttamista työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettussa ansiotyössä tai yrittäjätoiminnassa, tämän lain mukaisen eläkkeen määrää alennetaan ansiotyön tai yrittäjätoiminnan ajaksi ja enintään 65 vuoden iän saavuttamiseen asti siltä osin kuin hänen ansiotulojensa ja vanhuuseläkkeensä yhteismäärä ylittää viimeisen tämän lain mukaisen palveluksen 16 §:n mukaisesti tarkistetun eläkkeen perusteena olevan palkan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1993.

Lakia sovelletaan edunsaajaan, jolla on joulukuun 31 päivän 1992 jälkeen alkanut palvelus.

Lakia ei kuitenkaan sovelleta edunsaajaan, jonka palvelus on alkanut viimeistään helmikuun 1 päivänä 1993, jos tätä palvelusta edeltävän palveluksen päättymisestä on kulu- nut enintään yksi kuukausi.

Helsingissä 4 päivänä joulukuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri Iiro Viinanen

Laki

valtion eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain (280/66) 5 §:n 6 momentti, 8 §:n 4 momentin 1 kohta ja 10 §:n 3 momentin johdantokappale,

sellaisina kuin ne ovat 5 §:n 6 momentti 23 päivänä helmikuuta 1979 annetussa laissa (215/79) sekä 8 §:n 4 momentin 1 kohta ja 10 §:n 3 momentin johdantokappale 3 päivänä helmikuuta 1989 annetussa laissa (103/89) sekä

lisätään 18 §:ään, sellaisena kuin se on 19 päivänä huhtikuuta 1985 annetussa laissa (326/85), mainitussa 3 päivänä helmikuuta 1989 annetussa laissa ja 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa (618/91), uusi 9 momentti, jolloin nykyinen 9 ja 10 momentti siirtyy 10 ja 11 momentiksi seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Ilmavoimien upseerin tai toimiupseerin viran haltijalla, joka vähintään 5 vuotta on palvellut virassa, johon pääsyä varten vaaditaan lentäjätutkinto, on oikeus siirtyessään eläkkeelle tällaisesta virasta lukea eläkeajaksi siinä palvelemansa aika puolitoistakertaisena.

Ilmavoimien upseerin tai opistoupseerin viran haltijalla, joka vähintään 5 vuotta on palvellut virassa, johon pääsyä varten vaaditaan lentäjätutkinto, on oikeus siirtyessään eläkkeelle tällaisesta virasta lukea eläkeajaksi siinä palvelemansa aika puolitoistakertaisena.

8 §

8 §

Eläkeiän saavuttaminen ei kuitenkaan ole edellytyksenä vanhuuseläkkeen saamiseksi:

1) jos sellaisessa upseerin tai toimiupseerin virassa, johon ehdottomana kelpoisuusvaatimuksena on upseerin tai toimiupseerin virkatutkinto, palvelevalla virkamiehellä on sotilasarvo ja hänellä on tällaisessa virassa tai, toimiupseerin viran ollessa kyseessä, yhteensä tällaisessa virassa ja värvätyn, rajavartijan ja merivartijan tehtävissä eläkeaikaa vähintään 20 vuotta, milloin eroamisikä on enintään 50 vuotta, tai vähintään 25 vuotta, milloin eroamisikä on 50 vuotta korkeampi, ja tästä eläkeajasta vähintään 6 kuukautta välittömästi ennen palveluksen päättymistä ja vähintään 3 vuotta palveluksen päättymisestä välittömästi edeltäneiden 5 vuoden ajalta; tai

Eläkeiän saavuttaminen ei kuitenkaan ole edellytyksenä vanhuuseläkkeen saamiseksi:

1) jos sellaisessa upseerin tai opistoupseerin virassa, johon ehdottomana kelpoisuusvaatimuksena on upseerin tai opistoupseerin virkatutkinto, palveleva virkamies on palveluksen päättyessä täyttänyt 48 vuotta ja ennen eläkkeen alkamista 55 vuotta tai lentäjätutkintoa edellyttävässä virassa palveleva virkamies on palveluksen päättyessä ja ennen eläkkeen alkamista täyttänyt 45 vuotta ja edellä tarkoitettulla virkamiehellä on sotilasarvo sekä tällaisessa virassa tai, opistoupseerin viran ollessa kyseessä, yhteensä tällaisessa virassa ja värvätyn, rajavartijan ja merivartijan tehtävissä eläkeaikaa vähintään 30 vuotta vähennettynä muun kuin lentäjän tutkintoa edellyttävässä virassa palvelevan virkamiehen osalta niillä täysillä kuukausilla, jotka hänellä oli jäljellä 55 vuoden ikään, kun hän erosi palveluksesta ja tästä eläkeajasta vähintään 6 kuukautta välittömästi ennen palveluksen päättymistä ja vähintään 3 vuotta palveluksen päättymistä välittömästi edeltäneiden 5 vuoden ajalta; tai

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

10 §

10 §

Sellaisen upseerin tai toimiupseerin viran, johon ehdottomana kelpoisuusvaatimuksena on upseerin tai toimiupseerin virkatutkinto, haltijan eläkkeen määrä on, edellyttäen, että haltijalla on sotilasarvo, jokaiselta eläkeajaksi luetulta täydeltä kuukaudelta 11/50 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta palkasta, ja sellaisen rajavartiolaitoksen rajavartijan ja ilma-aluksen päällikön, jolla on eläkeaikaa tällaisessa palveluksessa vähintään 20 vuotta, eläkkeen määrä on jokaiselta eläkeajaksi luetulta täydeltä kuukaudelta 11/54 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta palkasta.

Sellaisen upseerin tai opistoupseerin viran, johon ehdottomana kelpoisuusvaatimuksena on upseerin tai opistoupseerin virkatutkinto, haltijan eläkkeen määrä on, edellyttäen, että haltijalla on sotilasarvo, jokaiselta eläkeajaksi luetulta täydeltä kuukaudelta 1/6 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta palkasta,

18 §

Jos upseerin tai opistoupseerin viran perusteella vanhuuseläkkeellä oleva edunsaaja on ennen eläkeiän saavuttamista työntekijän eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettussa ansiotyössä tai yrittäjätoiminnassa, tämän lain mukaisen eläkkeen määrää alennetaan ansiotyön tai yrittäjätoiminnan ajaksi ja enintään 65 vuoden iän saavuttamiseen asti siltä osin kuin hänen ansiotulojensa ja vanhuuseläkkeensä yhteismäärä ylittää viimeisen tämän lain mukaisen palveluksen 16 §:n mukaisesti tarkistetun eläkkeen perusteena olevan palkan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1993.

Lakia sovelletaan edunsaajaan, jolla on joulukuun 31 päivän 1992 jälkeen alkanut palvelus.

Lakia ei kuitenkaan sovelleta edunsaajaan, jonka palvelus on alkanut viimeistään helmikuun 1 päivänä 1993, jos tätä palvelusta edeltävän palveluksen päättymisestä on kulunut enintään yksi kuukausi.

N:o 1601

Laki**evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 2 ja 3 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1992

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/66)
 2 §,
 sellaisena kuin se on muutettuna 16 päivänä kesäkuuta 1989 ja 4 päivänä toukokuuta 1990
 annetuilla laeilla (564/89 ja 419/90), sekä
lisätään 3 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

2 §
 Eläkeikä on 65 vuotta.

3 §

 Jos 1 §:ssä tarkoitettu viranhaltija tai työntekijä on samanaikaisesti kahdessa tai useammassa saman työnantajan palveluksessa, katsotaan hänen eläkettä määrättäessä olevan vain yhdessä palveluksessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
 kuuta 1993.

Lakia sovelletaan viranhaltijaan ja työnteki-

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1992

jään, jonka evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain piiriin kuuluva palvelus on alkanut 31 päivän joulukuuta 1992 jälkeen. Lain 2 ja 3 §:ää sovelletaan kuitenkin sellaisina kuin ne ovat tämän lain voimaan tullessa sellaiseen viranhaltijaan ja työntekijään, jonka palvelus on ollut voimassa ennen lain voimaantuloa ja jatkuu yhdenjaksoisesti.

Palveluksen katsotaan jatkuvan yhdenjaksoisesti, jos palvelusta edeltävän palveluksen päättymisestä on kulunut enintään yksi kuukausi.

Lain voimaantulosäännöksen 3 momenttia ei sovelleta palvelukseen, joka alkaa 31 päivän joulukuuta 1998 jälkeen.

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri Tytti Isohookana-Asunmaa

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Evankelis-luterilaisen kirkon eläkkeiden rahoituksen turvaamiseksi ja valtion eläkelain muutosehdotuksiin liittyen ehdotetaan evankelis-luterilaisen kirkon eläkelakia muutettavaksi siten, että eläkeikä lain piiriin kuuluvissa vuoden 1992 jälkeen alkavissa virka- ja työsuhteissa olisi 65 vuotta. Lisäksi ehdotetaan, että vuoden 1992 jälkeen alkavissa palvelussuhteissa

evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain piiriin kuuluvan henkilön katsottaisiin eläkeoikeudellisesti voivan olla samanaikaisesti vain yhdessä palvelussuhteessa samaan työnantajaan.

Muutokset ovat tarkoitettut tulemaan voimaan samanaikaisesti valtion eläkelakiin ehdotettujen muutosten kanssa eli 1 päivänä tammikuuta 1993.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 1 §:n 1 momentin (564/89) mukaan virka- tai työsuhteessa evankelis-luterilaiseen kirkkoon, sen seurakuntaan, seurakuntainliittoon tai muuhun seurakuntainyhtymään olevalla henkilöllä on, mikäli sanotusta laista ei muuta johdu, oikeus vanhuus-, työkyvyttömyys- ja osa-aikaeläkkeeseen soveltuvin osin samojen säännösten mukaan kuin virka- tai työsuhteessa valtioon olevalla henkilöllä. Siten valtion eläkelain säännökset tulevat pääsääntöisesti sovellettaviksi kirkon eläkejärjestelmään.

Valtion eläkejärjestelmässä odotettavissa olevan eläkkeiden rahoituksen vaikeutumisen ja valtion henkilöstöpolitiikan uudistuspyrkimysten johdosta valtion eläkelakia on ehdotettu muutettavaksi siten, että uusissa virka- ja työsuhteissa eläkeikä, eläkekarttuma ja eläkkeen tavoitetaso tulisivat yhdenmukaisiksi yksityisen alan työeläkejärjestelmän kanssa. Eduskunnalle heinäkuussa 1992 annettussa hallituksen esityksessä (HE 110/1992 vp) ehdotetaan valtion eläkelakia (280/66) muutettavaksi vuoden 1993

alusta siten, että 31 päivän joulukuuta 1992 jälkeen alkaneissa palvelussuhteissa eläkeikä olisi 65 vuotta nykyisen 63 vuoden sijasta, että eläkkeen tavoitetaso olisi 60 prosenttia nykyisen 66 prosentin sijasta ja että eläkekarttuma olisi 1,5 prosenttia vuodessa, kun se voimassa olevan lain mukaan on joko 2,2 tai 2 prosenttia vuodessa. Tarkoituksena on, että vastaava muutos toteutetaan myös muissa julkisissa eläkejärjestelmissä ja että vastaavien periaatteiden toteuttamisesta myös voimassa olevissa virka- ja työsuhteissa annetaan myöhemmin eduskunnalle hallituksen esitys.

Myös kirkossa on eläkkeiden vastaisen rahoituksen kannalta välttämätöntä alentaa eläkejärjestelmän kustannuksia. Niin sanottujen suurten ikäluokkien eläkkeelle siirtyminen ensi vuosikymmenen puolivälissä aiheuttaa eläkemenojen voimakkaan kasvun, joka johtaa eläkkeiden rahoituksen vaikeutumiseen. Kirkon eläkejärjestelmän rahoittamista vaikeuttaa lisäksi se, että eläkkeiden rahastointi on aloitettu vasta vuonna 1991. Kattamaton eläkevastuu on uuden eläke-ennusteen mukaan yli 9 miljardia markkaa vuoden 1992 tasolla. Tämän vuoksi kirkolliskokous on 5 päivänä marras-

kuuta 1992 päättäneen ehdottaa evankelis-luterilaisen kirkon eläkelakiin ne muutokset, jotka ovat tarpeen rahoitustilanteen helpottamiseksi ja eläkejärjestelmien yhdenmukaistamiseksi.

Edellä selostetut valtion eläkelakiin ehdotetut muutokset tulevat eläkekarttuman ja eläkkeen tavoitetason osalta kirkon eläkejärjestelmässä voimaan valtion eläkelakiin ehdotettujen muutosten perusteella ilman, että evankelis-luterilaisen kirkon eläkelakia on tarpeen muuttaa.

Kirkon eläkejärjestelmän eläkeikä vastaa nykyisin valtion eläkejärjestelmän eläkeikää, mutta siitä on säädetty erikseen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 2 §:n 1 ja 2 momentissa. Pykälän 1 momentin mukaan yleinen eläkeikä on 63 vuotta, ja 2 momentin mukaan eläkeikä on 65 vuotta, jos viranhaltijan tai työntekijän palvelus on päättynyt ennen 63 vuoden ikää. Tämän vuoksi ehdotetaan evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 2 §:n 2 momentti jätettäväksi pois laista ja 2 §:n 1 momenttia muutettavaksi siten, että eläkeikä on 65 vuotta.

Julkisten eläkejärjestelmien sisäisestä vanhuuseläkkeen niin sanotusta laukaisuperiaatteesta säädetään kirkon eläkelain 2 §:n 3 momentissa. Sen mukaan edunsaajalla on oikeus vanhuuseläkkeeseen, vaikkei hän täyttäisi muita valtion eläkelain 8 §:n 1 momentissa säädettyjä vanhuuseläkkeen saamisen edellytyksiä, jos hänellä on eläkeikää vähintään yksi kuukausi ja hän on saanut vanhuuseläkkeen toisesta julkisesta eläkejärjestelmästä. Kun tämä oikeus on ehdotettu poistettavaksi valtion eläkejärjestelmästä 31 päivän joulukuuta 1992 jälkeen alkaneen palveluksen osalta, vastaava muutos ehdotetaan tehtäväksi evankelis-luterilaisen kirkon eläkelakiin jättämällä laista pois 2 §:n 3 momentti.

Lisäksi ehdotetaan kirkolliskokouksen ehdotuksen mukaisesti, että evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain piiriin kuuluvan henkilön katsottaisiin eläkeoikeudellisesti voivan olla samanaikaisesti vain yhdessä palvelussuhteessa samaan työnantajaan. Tämä jouduttaisi ja yksinkertaistaisi eläkehakemusten käsittelyä. Nykyisin kirkon eläkejärjestelmässä sovelletaan valtion eläkelain 1 §:n 4 momentin säännöstä, jonka mukaan eläke määrätään rinnakkaisten virkasuhteitten ja työsuhteen osalta erikseen siinä palvelun ajan ja siitä saadun ansion perusteella. Eläkepalkkaa laskettaessa otettaisiin huomioon henkilön työnantajalta saamat ansiot kokonaisuudessaan. Jos työntekijä on

samanaikaisesti kahden tai useamman työnantajan palveluksessa, eläke laskettaisiin edelleenkin erikseen. Muutos poikkeaa valtion eläkelain mukaisesta menettelystä mutta on samanlainen kuin kunnan eläkejärjestelmässä noudatettava menettely. Tämän mukaisesti ehdotetaan evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 3 §:ään lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan viranhaltija tai työntekijä, joka on samanaikaisesti kahdessa tai useammassa saman työnantajan palveluksessa, katsotaan eläkettä määrättäessä olevan vain yhdessä palveluksessa. Kun eläketurva muutoksen johdosta huononisi niissä tapauksissa, joissa edunsaajalla on ollut sivutoimi ennen eläkkeen perusteena olevan palkan määräytymisvuosia, ehdotetaan lakiehdotuksen voimaantulosäännöksessä, että palvelussuhteeseen, joka on alkanut ennen 1 päivää tammikuuta 1993 sovelletaan 3 §:ää sellaisena kuin se on nyt ehdotettavan lain tullessa voimaan.

Lakiehdotuksen voimaantulosäännöksen mukaan palvelussuhteeseen, joka on alkanut ennen 1 päivää tammikuuta 1993, sovelletaan 2 §:ää niin ikään sellaisena kuin se on ehdotettavan lain tullessa voimaan. Siten näissä palvelussuhteissa on edelleen voimassa 63 vuoden eläkeikä, paitsi jos palvelussuhde kirkkoon on päättynyt ennen 63 vuoden eläkeikää, jolloin eläkeikä on 65 vuotta. Lisäksi näissä palvelussuhteissa säilyy oikeus niin sanotun laukaisuperiaatteen mukaan määräytyvään eläkkeeseen.

Kirkon pääsopijajärjestöt Akava ry ja Seurakuntien viran- ja toimenhaltijain liitto ry ovat hyväksyneet ehdotetut muutokset edellyttäen, että eläkeikä, eläkekarttuma ja eläkkeen tavoitetasoa koskevat muutokset tehdään valtion eläkejärjestelmään.

2. Ehdotuksen taloudelliset vaikutukset

Kirkon eläkemenot ovat vuonna 1992 noin 329 miljoonaa markkaa. Kun kirkon ja valtion eläkejärjestelmät ovat edultaan saman tasoiset, vaikuttavat ehdotetut muutokset samassa suhteessa kirkon eläkemenoja alentavasti kuin valtion eläkejärjestelmässä. Jos palkkojen ja eläkkeiden realinen nousu arvioidaan samaksi kuin valtion eläkelain muutosta koskevassa esityksessä, eläkemenojen säästö vuonna 2050, jolloin uudistus kirkossakin on kokonaan toteutunut, on noin 18 prosenttia nyt voimassa

olevaan järjestelmään verrattuna. Siten uuden järjestelmän kustannukset olisivat tuolloin vuoden 1992 rahanarvossa laskettuina noin 129 miljoonaa markkaa pienemmät kuin nykyjärjestelmässä.

kaisesti kuin valtion eläkelakiin ehdotetut vastaavat muutokset eli 1 päivänä tammikuuta 1993.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan samanai-

Laki

evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/66)

2 §,

sellaisena kuin se on muutettuna 16 päivänä kesäkuuta 1989 ja 4 päivänä toukokuuta 1990 annetuilla laeilla (564/89 ja 419/90), sekä

lisätään 3 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

2 §

Eläkeikä on 65 vuotta.

3 §

— — — — —
Jos 1 §:ssä tarkoitettu viranhaltija tai työntekijä on samanaikaisesti kahdessa tai useammassa saman työnantajan palveluksessa, katsotaan hänen eläkettä määrättäessä olevan vain yhdessä palveluksessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1993.

Palvelussuhteeseen, joka on alkanut ennen 1 päivää tammikuuta 1993, sovelletaan kuitenkin edelleen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 2 ja 3 §:ää sellaisina kuin ne ovat tämän lain tullessa voimaan.

Helsingissä 27 päivänä marraskuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri Tytti Isohookana-Asunmaa

Laki

evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/66)
 2 §,
 sellaisena kuin se on muutettuna 16 päivänä kesäkuuta 1989 ja 4 päivänä toukokuuta 1990
 annetuilla laeilla (564/89 ja 419/90), sekä
lisätään 3 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Eläkeikä on 63 vuotta.

Eläkeikä on kuitenkin 65 vuotta, jos palvelus on päättynyt ennen 63 vuoden eläkeikää.

Jos edunsaaja, jolla on eläkeaikaa vähintään yksi kuukausi, on saanut valtion eläkelain 8 §:n 1 momentissa mainittujen säännösten nojalla myönnetyn vanhuuseläkkeen, jonka määrä on laskettu valtion eläkelain 10 §:n 2 momenttia tai sitä vastaavien valtion eläkelain 8 §:n 1 momentissa mainittujen muiden lakien säännöksiä tai eläkesääntöjen määräyksiä soveltaen, hänellä on palveluksen päätyttyä oikeus myös tämän lain mukaiseen vanhuuseläkkeeseen riippumatta siitä, täyttääkö hän valtion eläkelain 8 §:n 1 momentissa säädettyt muut vanhuuseläkkeen saamisen edellytykset.

Ehdotus

2 §

Eläkeikä on 65 vuotta.

3 §

Jos 1 §:ssä tarkoitettu viranhaltija tai työntekijä on samanaikaisesti kahdessa tai useammassa saman työnantajan palveluksessa, katsotaan hänen eläkettä määrättäessä olevan vain yhdessä palveluksessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1993.

Palvelussuhteeseen, joka on alkanut ennen 1 päivää tammikuuta 1993, sovelletaan kuitenkin edelleen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 2 ja 3 §:ää sellaisina kuin ne ovat tämän lain tullessa voimaan.
